

LIETUVIŲ KALBOS IR LITERATŪROS OLIMPIADA
LIETUVOS IR UŽSIENIO LIETUVIŠKŲ MOKYKLŲ MOKINIAMS

9–10 klasės

Užduotis atlieka užsienio lietuviškų mokyklų mokiniai.

--	--

Dalyvio kodas

Kalbos vartojimo testas	60 min.
Rašymo užduotis	90 min.

NURODYMAI

- Pasitikrinkite, ar užduoties sąsiuvinyje nėra tuščių lapų ar kitokio aiškiai matomo spausdinimo broko. Pastebėję praneškite vykdytojui.
- Užsirašykite dalyvio kodą.
- Bus vertinami tik tie atsakymai, kurie parašyti mėlynai rašančiu rašikliu, nepribraukti.
- Koregavimo priemonėmis naudotis negalima.

VERTINIMAS

_____ (taškai)

Kalbos vartojimo testo vertinimas

Vertintojo vardas, pavardė, parašas

_____ (taškai)

Rašymo užduoties vertinimas

Vertintojo vardas, pavardė, parašas

2015 m. kovo 13–14 d.

Druskininkai

KALBOS VARTOJIMO UŽDUOTYS

(Trukmė – 60 min.)

1 uždutis. Iš kairėje pateiktų žodžių padarykite vieną tinkamą ir įrašykite jį į tekstą. Atvejis 0 – pavyzdys. (15 taškų)

Kadagių slėnis

Čia rašo
vertintojai

(0) labai	Nuo šiol (0) <u>labiausiai</u> turizmui pritaikyta Lietuvos vietovė yra ir Arlaviškių	_____
(1) pažintis	kadagių slėnio (1) _____ takas. Tai pripažino liepos 24 dieną Vilniuje pasibaigusio <i>Patrauklios Europos vietovės</i> projekto komisija.	_____
(2) vaizdas	Ant (2) _____ Kauno marių šlaito nusidriekusi taką jau spėjo	_____
(3) išskylauti	pamėgti šeimos, (3) _____, užsienio turistai. Čia gali	_____
(4) patogus	(4) _____ jaustis ir pagyvenę žmonės, judėjimo negalią turintys	_____
(5) turėti	asmenys – jiems įrengti specialūs (5) _____, takai. Aklųjų	_____
(6) informacija	patogumui – (6) _____ stendai su aprašymais Brailio raštu.	_____
(7) kadagys	Lietuvos Alpėmis vadinamame slėnyje veši (7) _____ būdingi	_____
(8) kraštas, vaizdas	stepinių pievų lopinėliai. Ten randama itin retų, į Raudonąją knygą įrašytų augalų. Prieš akis atsiveria išpūdingas marių (8) _____ su	_____
(9) sodas	apaugusiomis salomis, pusiasaliais ir tolumoje boluojančiomis (9) _____.	_____
(10) dėkui	Kauno rajono turizmo ir verslo informacijos centro direktorė Emilė Kaminskaitė džiaugiasi, kad komisija atkreipė dėmesį į unikalų Kadagių slėnį ir	_____
(11) bendras, darbas	(10) _____ Kauno marių regioninio parko kolektyvui už (11) _____.	_____
(12) savivalda	Šių metų konkurso nugalėtoja tapo Telšių rajono (12) _____, pateikusi projektą „Septynių kalvų miesto paslaptys“. Be pagrindinio prizo, įteikti apdovanojimai dar keturiems nominantams: Prenkelio vilai ir parkui, Neringai – smėlio kraštui tarp dviejų vandenių, Šiluvai ir Bistrampolio dvarui.	_____
(13) žemė, lapas	Atrinktos Lietuvos turizmo traukos vietos pateks į Europos turizmo	_____
(14) leisti	(13) _____, jos bus pristatytos Europos turizmo forume, interneto svetainėse, įvairiuose (14) _____ bei parodose.	_____
(15) plėsti	Ši programa padeda Europos Sąjungoje skleisti informaciją apie mažiau žinomas turizmo vietas, skatina tvarios turizmo (15) _____ modelius.	_____

Iš spaudos

Taškai (15) _____

2 užduotis. Kairėje pateiktus žodžius ar žodžių junginius pavartokite nurodytu skaičiumi ir reikiamu linksniu. Skaitmenis rašykite žodžiais. Atvejis 0 – pavyzdys. **(22 taškai)**

Čia rašo
vertintojai

(0) Vasara	(0) <i>Vasarą</i> Nida poilsiautojus žada pradžiuginti ir (1–	_____
(1–2) puikios knygos	2) _____ . Viena didžiausių leidyklų	_____
(3–4) atostogaujantis žmogus	Lietuvoje „Baltos lankos“ inicijuoja sezoninės skaityklos projektą. O šiuo projektu siekia populiarinti skaitymą, knygą priartinti prie (3–	_____
(5) pasiekiamas	4) _____ , padaryti ją lengvai	_____
(6) paplūdimys	(5) _____ . Skaityklą planuojama įrengti	_____
(7) jos	(6) _____ , nes čia renkamas leisti laisvalaikio,	_____
(8–9) joks mokestis	pramogauti, ilsėtis. Skaitykloje bus galima pasiskolinti įvairaus žanro	_____
(10–11) viešosios erdvės	knygų lietuvių bei užsienio kalbomis, (7) _____	_____
(12–13) tarptautinė patirtis	skaitytojai galės mėgautis be (8–9) _____	_____
(14) vaikai	_____ .	_____
(15) suaugusieji	„Knygų skaitymas (10–11) _____	_____
(16–17) šis projektas	nėra naujiena pasaulyje, remiamas (12–13) _____	_____
(18–19) praėjusi savaitė	_____ . Jau daug metų tokios skaityklos ne vienoje šalyje	_____
(20) 11	sėkmingai veikia ir skatina skaityti ne tik (14) _____ , bet	_____
(21) rėmėjai	ir (15) _____ . Šią vasarą planuojame įkurti pirmąją	_____
(22) skaitytojas	vasaros skaityklą Nidoje, kiek vėliau ir Vilniuje. Tiesa, (16–	_____
	17) _____ įgyvendinti dar trūksta	_____
	lėšų“ , – sako leidyklos „Baltos lankos“ vadovė Kotryna Žukaitė.	_____
	Projekto partnerė – Vilniaus dailės akademija. Jos iniciatyva	_____
	Nidoje (18–19) _____ įvyko studentų	_____
	kūrybinės dirbtuvės. Interjero dizaino ir Dizaino katedrų studentai	_____
	sukūrė (20) _____ galimų skaityklos dizaino sprendimų.	_____
	Jie pasiūlė idėjų, kaip vasaros skaitykla gali atrodyti.	_____
	Šiuo metu vyksta antrasis projekto įgyvendinimo etapas –	_____
	komunikacija su galimais partneriais ir, be abejo,	_____
	(21) _____ paieška. Tikimės, kad ir tu, straipsnio	_____
	(22) _____ , bent savo idėjomis prisidėsi.	_____

Iš spaudos

Taškai (22) _____

3 uždutis. Iš kairėje pateiktų veiksmažodžių padarykite tinkamas asmenuojamąsias formas ir įrašykite jas į tekstą. Atvejis 0 – pavyzdys. **(23 taškai)**

Čia rašo
vertintojai

- (0) būti – būtuoju k. l.
- (1) nemėgti – būtuoju k. l.
- (2) dalytis – esamuoju l.
- (3) ugdyti – esamuoju l.
- (4) įgarsinti – būtuoju k. l.
- (5) sukurti – būtuoju k. l.
- (6) atiduoti – būtuoju k. l.
- (7) gimti – būtuoju k. l.
- (8) prisidėti – tariamąja n.
- (9) pasiūlyti – būtuoju k. l.
- (10) tikėti – esamuoju l.
- (11) tapti – būsimuoju l.
- (12) priminti – esamuoju l.
- (13) kabinti – liepiamąja n.
- (14) kurti – liepiamąja n.
- (15) žongliruoti – tariamąja n.
- (16) vaidinti – tariamąja n.
- (17) suprasti – esamuoju l.
- (18) laužyti – būtuoju d. l.

„Mokykloje (0) buvau gana uždaras, savyje užsisklendęs vaikas, komandinis darbas nebuvo skatinamas ir aš jo (1) _____“, – prisiminimais (2) _____ muzikos grupės „G&G Sindikatas“ lyderis Gabrielius Liaudanskas-Svaras. Jo teigimu, tik bendravimas, praktinės užduotys, susitikimai su žinomais žmonėmis (3) _____ mokinių kūrybiškumą. Vos prieš kelias dienas dainininkas ir dar būrys žinomų Lietuvos žmonių (4) _____ pirmą manifestą už kūrybišką mokyklą.

Manifestą (5) _____ Lietuvos mokykloms skirtame projekte „Kūrybinės partnerystės“ dalyvaujantys mokytojai, mokiniai, kūrėjai ir praktikai. Balsus šiam manifestui (6) _____ ir aktorius bei muzikos grupės „Liūdni slibinai“ narys Dominykas Vaitiekūnas, kulinarinių knygų autorė ir TV laidų vedėja Beata Nicholson, aktorė Ilona Balsytė, „Tele bim bam“ siela Neringa Čereškevičienė, kunigas Julius Sasnauskas, ekonomistė Rūta Vainienė.

„Manifestas (7) _____ iš projekto dalyvių minčių, idėjų, įžvalgų ir patirčių. Siekėme, kad prie jo (8) _____ žmonės, kurie savo darbais ir požiūriu gali būti pavyzdys tiek mokiniams, tiek mokytojams. Kurti manifestą mes (9) _____ ir drašioms, atviroms, veiklioms bei kūrybiškoms asmenybėms, kurios (10) _____, kad ateityje mokykla (11) _____ dar kūrybiškesnė“, – sako Milda Laužikaitė, Lietuvos mokykloms skirto projekto „Kūrybinės partnerystės“ vadovė.

D. Vaitiekūno teigimu, kūrybiškumas (12) _____ obuolį. „Jūs tik (13) _____ jį ant eglutės ir (14) _____ apie jį eilėraštį ar dainą. Susiradęs dar du obuolius aš turbūt jau (15) _____ arba įsikišęs į pažastis (16) _____ „kietą“. Kūrybiškumas tik tuomet, kai mes (17) _____, kad obuolys skirtas ne tik pyragui arba obuolienei“, – sako aktorius.

Pasak I. Balsytės, galvoti, kad kūrybingi tik tam tikros meno srities atstovai, klaidinga. Aktorė mokykloje dažnai (18) _____ taisykles, net per matematikos pamokas. „Tėtis man kažkada sakė, kad kartais vieną teoremą galima įrodyti keliais būdais, bet pats smagiausias

(19) atrasti – <i>esamuoju l.</i>	būdas kai savo įrodymą kiekvienas (19) _____ pats.	_____
(20) sektis – <i>būtuoju k. l.</i>	B. Nicholson pasakoja, kad blogiausiai jai mokykloje (20) _____ lietuvių kalba, o į Žurnalistikos institutą ji _____	_____
(21) įstoti – <i>būtuoju k. l.</i>	(21) _____ tik per laimingą atsitiktinumą – tais metais _____	_____
(22) vertinti – <i>būtuoju k. l.</i>	(22) _____ ne stojančiojo gramatines žinias, o kūrybiškumą. _____	_____
(23) ketinti – <i>esamuoju l.</i>	Šiomet „Kūrybinių partnerysčių“ programoje (23) _____ dalyvauti 97 Lietuvos mokyklos. _____	_____

Iš spaudos

Taškai (23) _____

4 užduotis. Įrašykite praleistas raides. Atvejis 0 – pavyzdys. (15 taškų)

Gal tik savo mamas (0) mylime jau gimdami, o vis__ kit__ – savo tėv__ nę, savo miestą ar kaimą, kitus žmones, turb__ t ir patį Dievą – tenka pam__ lti iš lėto, žvilgsnis po žvilgsnio, susitikimas po susitikimo. Mano vaik__ stės Vilnius, tuometinis Lenino prospektas ar Gorkio gatvė, buvo pilnas nežinios, baug__ mo, paslapčių. Reikėjo su juo susidraugauti. Reikėjo dr__ sos pereiti į kitą gatvės pusę, u__ sukti į kitą kiemą, pasižiūrėti, kas yra už bažn__ čios durų ar aname Vilnelės krante, arba kas matyti pirm__ syk užsilipus ant Gedimino kalno. Tie atradimai, pasirodo, buvę labai reikšm__ ngi, nes daugelį jų prisimenu l__ gi šiol__, su visomis smulkm__ nomis, su spalvomis, kvapais, jausmų nuotr__ pomis. Vilniaus darėsi vis daugiau, vis įvair__ snio, vis labiau stulbinamo. Taip ir dėli__ jasi mylimo miesto paveikslas.

Vilniuje visuomet v__ rė įdomus, margas gyvenimas, nebuvo pinigų, patogumų, dabart__ nių miesto pramogų, bet u__ tat menkniekiai tapdavo švente, lyg steb__ klo laukdavai pirmojo sniego, garlaivio į Valakampius, prasikalusių kaštonų Kutuzovo aikštėje. O jeigu dar pav__ kdavo nuslinkti į kiną ar atvažiuojęs cirkas i__ kleisdavo savo palapinę pl__ nėje šalia Gorkio gatvės... Ypač gyvi ir gražūs buvo Vilniaus senamie__ čio kiemai, pilni vaikų kleg__ sio, saulės atokait__ je snaudžiančių senolių, šunų, kačių, visok__ usių rakandų. Kelios dešimtys šeimų ankštuose butuose. Kiek veidų, kiek charakterių, kiek lik__ mų!

Pagal Julijų Sasnauską

Taškai (30:2=15) _____

5 uždutis. Pasirinkite iš **sąrašo** tinkamus frazeologizmus ar palyginimus ir įrašykite į pateiktus sakinius. Kiekvieną žodį galite pavartoti tik vieną kartą. **Sąrašė** pateikta vienu pavyzdžiu daugiau, nei reikia įrašyti. Atvejis 0 – pavyzdys. **(10 taškų)**

Sąrašas

ausis pastatė / kaip kišenė / kaip šuo su kate / kaip į vandenį / nosys ištiso /
plaukai piestu pasistojo / rankų gražyti / ~~sukau galvą~~ / su pirmaisiais gaidžiais /
sveiką kailį išnešus / šaukštai po pietų / žarna žarną ryja

Vis **(0)** sukau galvą, kaip čia iš to susibūrimo **(1)** _____.

Nors ir gyveno jiedu **(2)** _____, bet vis tiek vienas kitą mylėjo.

Mantas net **(3)** _____ – tai buvo kažkas naujo ir netikėto.

Kai išgirdau apie langus brazdant, **(4)** _____.

Keliauti ketinau ilgai, bet pajutus, kad **(5)** _____, teko sustoti
papelės užėjoje.

Laiku reikėjo pareiti, dabar jau **(6)** _____, dovanų nebeliko.

Šįryt **(7)** _____ teko keltis, todėl jaučiuosi pavargęs.

Nors namelis buvo **(8)** _____, bet viduje šilta, jauku.

Būtum laiku mokėsis, nereikėtų dabar **(9)** _____.

Vaikams net **(10)** _____ pamačius pilną maišą dovanų.

Čia rašo
vertintojai

Taškai (10) _____

Iš viso taškų (maks. 85)

--

RAŠYMO UŽDUOTIS

(Trukmė – 90 min.)

Perskaitykite įvestį.

Žymių žmonių mintys apie literatūrą:

Namai, kuriuose nėra knygų, panašūs į kūną be sielos. (Ciceronas)

Skaityti dera tik tai, kas atsako į sieloje kilusius klausimus. (L. Tolstojus)

Skaitymas – štai geriausias mokymasis. (A. Puškinas)

Žmogų visada galima pažinti iš jo skaitomų knygų. (S. Smailsas)

Joks menas nesuteikia tiek informacijos apie žmogų, kaip literatūra. (V. Juknaitė)

Pastaruoju metu pedagogų bendruomenė daug diskutuoja apie naujų pagrindinio ugdymo lietuvių kalbos ir literatūros programų projektą. Svarstoma, ką turėtų žinoti, kokių gebėjimų įgyti pagrindinę mokyklą baigęs mokinys. Itin opus klausimas – literatūra, kiek ir kokios jos reikia. Ką apie tai manote jūs, 9–10 klasių mokiniai?

Užduotis. Parašykite **240 žodžių** rašinį ir išsakykite savo požiūrį, **kokių kūrinių šiandien reikia jaunam žmogui.**

Grįsdami mintis remkitės ne tik asmenine, bet ir literatūrine (kultūrine) patirtimi.

Galite remtis ir įvestimi.

Sugalvokite patrauklų, rašinio temą atitinkantį pavadinimą.

Sėkmės!

Pastabos:

- Perrašę rašinį į švarraštį, suskaičiuokite žodžius ir parašėje pažymėkite **240 žodžių** ribą.
- Jei parašėte mažiau, vis tiek suskaičiuokite žodžius ir nurodykite jų skaičių.